

بررسی فرایند رشد میوه انگور واریته یاقوتی *Vitis vinifera* L.CV. yaghooti

سپیده حاتمی

مرکز تحقیقات کشاورزی آذربایجانغربی

بمنظور بررسی مراحل رشد میوه انگور رقم یاقوتی *Vitis vinifera* L.CV. yaghooti از تغییرات ۲ پارامتر وزن تر و قطر سته انگور استفاده شد. منحنیهای بدست آمده با استفاده از نمونه‌های ۲ ایستگاه تحقیقات کشاورزی دانشکده کشاورزی شیراز، ایستگاه باجگاه و کوشکک به شکل سیگموئیدی مضاعف با ۳ فاز مشخص رشد بودند.

سیستم پوششی میوه انگور این رقم از یک لایه سلولی اپیدرمی با کوتیکول روی آن و ۴ لایه سلولهای کلانشیمی از نوع تیغه‌ای با موقعیت هیپودرمی تشکیل شده است. با بررسی نتایج حاصل از اندازه‌گیری تغییرات سلولهای سیستم پوششی در حین مراحل نمو میوه انگور دو پدیده تقسیم و رشد سلولی در لایه‌های پنجگانه سیستم پوششی انگور واریته یاقوتی به خوبی از هم تفکیک می

شوند. لایه اپیدرم سیستم پوششی این میوه تقسیمات سلولی خود را تا اواخر دوم رشد که به فاز *Veraison* یا تغییر رنگ معروف است ادامه داده و با ورود به فاز سوم رشد فقط متحمل رشد و افزایش طولی می‌شود. با وجود افزایش حجم قابل توجهی که در سته انگور یاقوتی در گذر از فاز ۱ به فاز ۲ رشد دیده می‌شود. اندازه و تعداد سلولهای اپیدرمی در فاصله ثابت صد و بیست میکرومتر از سطح میوه مقدار ثابتی بوده و این مقادیر در فازهای اول و دوم رشد اختلاف معنی داری را نشان نمی‌دهند. با ورود به فاز سوم، تقسیم در سلولهای اپیدرمی متوقف شده، رشد طولی را آغاز می‌کنند. این الگو در سلولهای کلانشیمی ردیف اول که بلافاصله زیر اپیدرم قرار گرفته‌اند نیز دیده می‌شود. وجود فرایند دو مرحله‌ای رشد و نمو در میوه رقمهای *Bacchus* و *Madeleine* توسط *Stadat* گزارش شده است، با توجه به نتایج حاصل از بررسیهای سیستم پوششی می‌توان برای این رقم ایرانی نیز بر اساس تغییرات سلولهای اپیدرمی یک منحنی با دو مرحله مشخص که شامل تقسیم سلولی و رشد سلولی می‌باشد پیشنهاد کرد.